

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФІЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ (БАЯН-АКОРДЕОН)**

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за другим (магістерським) рівнем

Спеціальність _014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2018 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Профільний інструмент (баян, акордеон)
Викладач (-і)	Князєв В. Ф. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва
Контактний телефон викладача	Князєв В. Ф. 050 980 4342
E-mail викладача	vlad.kniazev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Індивідуальні заняття
Обсяг дисципліни	Три семестри
Посилання на сайт дистанційного навчання	-
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами
2. Анотація до курсу	
<p>Завданням навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють музично-виконавською майстерністю, необхідною для викладацької діяльності, роботи концертмейстера та камерного виконавства. Даний курс готує магістрантів до самостійної професійної роботи у якості викладача спеціального класу та артистів оркестру, дає навички концертно-виконавської, педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва; вчить створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, що аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням оригінальними технічними прийомами інструменту; здатністю оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків учнів.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу є підготовка кваліфікованих музикантів із високим рівнем виконавської майстерності, глибокими фаховими знаннями для самостійної діяльності в якості педагогів освітніх закладів, концертмейстерів, артистів ансамблевих та оркестрових колективів.</p> <p>Завдання курсу є розуміння студентами суспільного значення та художньої цінності музичного мистецтва, його місця і ролі в загальному культурному процесі, підготовка музикантів з широким світоглядом, активних пропагандистів кращих зразків класичного та сучасного музичного мистецтва.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Вивчення дисципліни «Спеціальний музичний інструмент» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:</p>	

1. Вільно орієнтуватися в фаховому навчально-хрестоматійному матеріалі для початкових, середніх та вищих ланок шкільництва;
2. Володіти методикою виконавського аналізу музичних творів;
3. Знати історико-методичну літературу для інструмента;
4. Професійно використовувати музичний інструмент під час уроків музики та у позакласній музично-виховній роботі в загальноосвітньому закладі;
5. Вміти виконувати педагогічні функції в дитячих музичних школах, школах мистецтв та в загальноосвітніх закладах;
6. Знати фаховий академічний, сучасний та фольклорний репертуар;
7. Формувати широкий загально-мистецький світогляд в учнів;
8. Розвивати свідоме, зацікавлене відношення до музичного мистецтва та вдосконалювати відповідні музично-технічні навички;
9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами музичного виконавства;
10. Оперувати професійною термінологією.
11. Вміти практично відтворювати оригінальні технічні прийоми гри на інструменті;
12. Володіти концертним репертуаром;
13. Самостійно вивчати твори різних епох, стилів і жанрів;
14. Здійснювати аналіз і самоаналіз виконавської діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – три семестри

Вид заняття - індивідуальні	Загальна кількість годин - 270
Лекції	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	92
самостійна робота	178

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I-II-III	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	I – II	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	------------------	------------	------------------	----------------	---------------------

Змістовий модуль 1. Розбір концертної програми

Розбір поліфонічного твору	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
----------------------------------	---------------------	-----------------	---	--	---

Опрацювання нотного тексту поліфонічного твору	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Розбір твору великої форми	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Опрацювання великої форми	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Розбір твору кантиленного характеру	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Опрацювання твору кантиленного характеру	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Розбір віртуозного твору.	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Опрацювання тексту віртуозного твору	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 2. Вивчення концертної програми					
Робота над вивченням тексту поліфонічного твору.	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Динамічний план інтерпретації поліфонічного твору.	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над стабільністю виконання та інтерпретацією поліфонічного	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

твору.					
Узгодження інтерпретації твору великої форми.	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Динамічний план інтерпретації твору великої форми.	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над стабільністю та переконливістю інтерпретації твору великої форми.	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над динамікою у творі кантиленного характеру	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над інтерпретацією твору кантиленного характеру	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над інтерпретацією віртуозного твору	Індивід. заняття	Нотний текст	2 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над динамікою віртуозного твору	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 3. Концертне виконання концертної програми					
Робота над цілісністю інтерпретації	Індивід. заняття	Нотний текст	2 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над технічно складними епізодами програми	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

Робота над вдосконаленням інтерпретації п'єс концертної програми	Індивід. заняття	Нотний текст	2 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над технічною витривалістю виконання	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Вдосконалення чіткості та виразності виконання	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Робота над цілісністю музичного образу	Індивід. заняття	Нотний текст	2 год. інд. зан., 8 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Перед концертна підготовка	Індивід. заняття	Нотний текст	4 год. інд. зан., 6 год. сам. роб.	Згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться викладачами безпосередньо на індивідуальних заняттях усіх видів.</p> <p>Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку магістрів та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання.</p> <p>Форма контролю: I, II семестр: залік.</p> <p>На заліку магістр демонструє навички роботи над музичними творами, здатність відтворювати авторський задум, виражений в різноманітних за змістом, формою, фактурою та стилем творах, виконавську культуру, витримку та самостійність у вирішенні художніх завдань.</p> <p>Форма контролю: III семестр: екзамен.</p> <p>Програма екзамену складається з творів, різних за</p>
---	--

змістом, стилем, фактурою і формою, яка повинна максимально відтворювати рівень виконавських навичок і умінь магістра, рівень його загальної музичної культури. Усі твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки магістра.

Виконання поліфонічного твору дає можливість показати володіння навичками поліфонічного мислення.

Твір великої форми вимагає від магістра вміння опанувати драматургією музичного образу і надає можливість здобути навички концептуального мислення.

П'єси – уміння виразно виконувати музичні твори різні за стилем, змістом, різноманітних за жанром, використовуючи різні засоби музично-художньої виразності (фразування, динаміка, агогіка) та уміти реалізувати виконавські задуми шляхом точного прочитання нотного тексту та розуміння авторського задуму.

Критерії оцінювання:

«ВІДМІННО» (90 – 100 балів) виставляється магістру, що показав:

- високий професійний рівень володіння інструментом;
- високу технічну майстерність;
- відчуття темпоритму;
- володіння засобами музичної виразності – звуковидобуванням, динамічними відтінками, штриховою палітрою, агогікою;
- знання і розуміння стильових та жанрових особливостей твору;
- вміння передати на інструменті виразність та яскравість музичних образів, художнього змісту;
- високий рівень психологічної підготовки до сценічного виступу й якісне концертне виконання програми.

«ДОБРЕ» (70 – 89 балів) виставляється магістрам, які;

- представили в повному обсязі програму (при відсутності індивідуально-творчого ставлення до виконуваних творів);
- передали художній зміст творів;
- показали добре володіння інструментом (при відсутності яскравості у виконанні артикуляційних і динамічних відтінків та наявності технічної скутості);
- припустили деякі помилкові дії у виконанні. Можна допустити випадковий зрив за умови відповідальної ретельної підготовки.

«ЗАДОВІЛЬНО» (50 – 69 балів) виставляється

	<p>магістрам, які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - продемонстрували низький рівень володіння інструментом; - представили програму не в повному обсязі; - спотворювали низькою якістю виконання композиторський задум; - не зуміли передати художні образи, зміст музичного твору; - продемонстрували низький технічний рівень, посереднє володіння засобами музичної виразності; - допущені помилки у виконанні нотного тексту, часті зупинки, викликані психологічною та технічною невідповідністю магістра. <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» отримують магістри, які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слабо володіють інструментом; - нездатні передати виконавську концепцію музичного твору; - виконали програму невпевнено, з помилками, зупинками, що зумовлено безвідповідальною слабкою підготовкою до державної атестації.
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Навчальна дисципліна передбачає написання індивідуальних письмових завдань із опрацювання обов'язкової та додаткової літератури, а також аналізу музичних творів. Письмові завдання оцінюються відповідно до Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри методики музичного виховання та диригування спеціальностей 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 025 Музичне мистецтво</p>
<p>Індивідуальні заняття</p>	<p>Під час індивідуальних занять здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня підготовки магістрів до виконання конкретної роботи. Поточна успішність з дисципліни є основною інформацією при проведенні заліків і можуть враховуватися при проведенні державної атестації – екзамену.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Порядок та організація контролю знань магістрантів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри методики музичного виховання та диригування спеціальностей 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), 025 Музичне мистецтво</p>

7. Політика курсу

Академічна доброчесність: Очікується, що магістранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі магістранти відвідають індивідуальні заняття курсу. Пропуски індивідуальних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

8. Рекомендована література

1. Алексеев І. Викладання гри на баяні. Основи методики. – К., Образотворче мистецтво, 1957.
2. Алексеев А. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1982.
3. Алексеев А. Работа над музыкальными произведениями с учениками школы и училища. – М.: Музыка, 1957.
4. Баян вчера, сегодня, завтра // Сов. музыка. — 1990. — № 2. — С.63, 66.
5. Говорушко П. Основы игры на баяне. – Л., : Музгиз, 1953.
6. Давидов М. А. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва НМАУ. — К., 1998.
7. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні: Збірник статей. — К.: Видавництво ім. Олени Теліги, 1998. — 207 с.
8. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності
9. баяніста: Навчальний посібник для вищ. муз. навч. закладів. — К.:Муз. Україна, 1997. — 240 с.
10. Іванов Є. Акордеонно-баянне мистецтво України // Музичне виконавство. Науковий вісник. — Книга 4. — Випуск 5. — К., 2000. — С. 25—36.
11. Іванов Є. О. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні (історичний аспект): Музичне мистецтво: Автореферат дисертації на зд. наук. ст. канд. мистецтвознавста. — К., 1995.
12. Іванов Є. О. Кафедра народних інструментів НМАУ як осередок професійно-академічного акордеонно-баянного мистецтва // Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального мистецтва». — К., 20—27 березня, 1998. С. 41—44.
13. Кращі баяністи України // Музыка. — 1979. — № 5. — С. 28.
14. Кужелєв Д. О. Актуальні проблеми виконавства баяністів (80—90-і рр.) // Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку академічного народно-інструментального

- мистецтва». — К., 20—27 березня, 1998. — С. 58—59.
15. Кужелєв Д. О. Баянне виконавство в музичній культурі 70—90-х років // Музичне виконавство. Науковий вісник. — Книга 4. — Випуск 5. — К., 2000. — С. 48—57.
  16. Кужелєв Д. О. Перспективи зростання // Музика. — 1984. — № 4. — С. 19—20.
  17. Кужелєв Д. О. Сучасне баянне мистецтво: Феномен В. Зубицького // Музичне виконавство. Науковий вісник. — Книга 4. — Випуск 1. — К., 1999. — С. 103—112.
  18. Мирек А. Из истории акордеона и баяна. — М. :Музыка, 1967.
  19. Мирек А.Справочник по гармониках. — М. :Музыка, 1967.
  20. Максимов Е. Ансамбли и оркестры баянистов. — М: Музыка, 1966.
  21. Оберюхтін Д. Вісім маленьких органних прелюдій і фуг. — К: Муз. Україна, 1975.
  22. Паньков В. Гами, тризвуки, арпеджіо для виборного баяна. — К: Муз. Україна, 1982.
  23. Полетаєв А. Пятипальцевая аппликатура на баяне. — М. :Музгиз, 1962.
  24. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. — К:Муз. Україна, 1980.
  25. Ризоль М. Принципы притминения пиямпальцевой аппликатуры на баяне. — М. :Сов. композитор, 1977.
  26. Сурков А. Пособие для начального обучения игре на готово-выборном баяне. — М. : Сов. композитор, 1973.
  27. Черноіваненко А. Образно-драматургічна роль фактури в музиці для баяна II-ї половини ХХ століття // Музичне виконавство. Науковий вісник. — Книга 4. — Випуск 2. — К., 1999. — С. 146—156.